

Hevosen käsittely näyttelyssä

Hevosen edun on mentävä kaiken muun edelle niin näyttelyssä kuin siihen valmistautumisessakin. Uudessa FEIF:n jalostusohjesäännössä (FIZO) on joukko sääntöjä ja ohjeita tätä varten. Lisäksi islanninhevosharrastuksen julkisuuskuvan takia jokaisen näyttelykävijän on syytä miettiä omaa käyttäytymistään.

FIZO-jalostusohjesäännösten alussa on kansainvälisen ratsastusliiton (FEI) kymmenkohtainen lista hevosen hyvinvoinnin huomioimisesta. Nämä ohjeet koskevat kaikkia hevosurheilutilaisuuksia, myös jalostusnäyttelyitä, ja sitovat niin tapahtumiin osallistuvia kuin niiden järjestäjiäkin:

1. Hevosen hyvinvointi on etusijalla kaikessa hevosurheilussa.
2. Hevosten kasvattajien, valmentajien, ratsastajien, omistajien, kauppiaitten, kilpailunjärjestäjien, yhteistyöryitysten tai toimihenkilöiden toivomukset ovat toissijaisia hevosen hyvinvointiin verrattuna.
3. Kaikki hevosiin kohdistettavat toimenpiteet ja eläinlääkärin antamat hoidot suoritetaan hevosen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
4. Hevosten rehustuksessa, terveydenhuollossa, lääkinnässä sekä turvallisuuden edistämässä noudatetaan kaikissa tilanteissa korkeinta mahdollista laatutasoa.
5. Hevoskuljetusten aikana huolehditaan ilmastoinnista, rehustuksesta, juottamisesta sekä terveellisestä ympäristöstä.
6. Työskentelemme valmennuksen, hevostaitokoulutuksen ja hevosten terveyttä tutkivien tieteidenalojen edistämiseksi.
7. Myös ratsastajan kunto ja suorituskyky ovat tärkeitä hevosen hyvinvoinnin vuoksi.
8. Hevonen huomioidaan elävänä olentona kaikessa ratsastuksessa ja siihen liittyvässä valmennuksessa. Kaikkien FEI:n sopimattomiksi määrittelemien menetelmien käyttö on kielletty.
9. Kansallisten liittojen on valvottava, että heidän edustajansa kunnioittavat hevosen hyvinvointia.
10. Hevosen hyvinvointia koskevia kansallisia ja kansainvälisiä sääntöjä ja määräyksiä on noudatettava sekä kilpailuissa että valmennuksessa ja niitä on jatkuvasti pidettävä ajan tasalla.

Kun nämä ohjeet pidetään mielessä, ei pitäisi tulla ongelmia hevosten hyvinvoinnin suhteen.

Perusohjeet näyttelykäyttämiseen Islannista

Islannin jalostusohjesäännöstä on FIZO: on otettu suoraan osuus, joka käsittelee näyttelyn järjestämistä, toimihenkilöiden tehtäviä, olosuhteita, hevosia ja ratsastajia.

Näyttelyyn osallistuvien hevosten on oltava hyvin valmennettuja, terveitä ja hyväkuntoisia, hyvin ruokittuja ja hoidettuja. Kokonaisarvostelu näyttelyssä vastaa hyvinkin rankkaa urheilu suoritusta, sillä pelkästään yhdessä ratsastuskokeessa matkaa taittuu pari kilometriä koko ajan täydellä teholla suorittaen. Tämän lisäksi tulevat lämmittelyt ja koko viikonlopun jatkuva hevosen normaalielämästä poikkeava rytmi, joka varmasti aiheuttaa ylimääräistä stressiä ja räsitystä.

Huonokuntoinen hevonen ei tästä selviä tai ei ainakaan saa kykyjään vastaavaa arvostelua. Sairaana hevosen tuominen näyttelyyn vaarantaa paitsi sen oman terveyden, myös kaikkien muiden näyttelyyn osallistuvien terveyden, mikäli sairaus sattuu olemaan tarttuva.

Hevosen luonnollista ulkonäköä ei saa muuttaa keinotekoisin menetelmin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että karvaa tai jouhia ei saa leikata eikä esimerkiksi harjaa saa liioin jakaa kaksipuoliseksi kuminauhoin.

Kukaan ei tietenkään pysty valvomaan, mitä ennen näyttelyä tehdään, mutta näyttelyssä ei enää tällaisia keinoja sallita.

Kavion pituutta ja kengitystä koskevat säännöt pyrkivät paitsi estämään hevosen suorituskyvyn muuttamisen "mekaanisella dopingilla", myös turvaamaan hevosen terveyden. Nykysääntöjen mukaan mikä tahansa satula tai vastaava on sallittu, kunhan se ei vahingoita hevosta eikä aiheuta sille kipua.

Ratsastajat ja hevosten käsittelijät eivät saa olla alkoholin tai muiden huumaavien aineiden vaikutuksen alaisia. Hevonen on esitettävä kohteliaalla ja ystävällisellä tavalla sekä esitettävää hevosta että muita kohtaan. Myös näyttelyn toimihenkilöitä on kohdeltava oikeudenmukaisesti ja kohteliaasti.

Lisäohjeita kansallisia näyttelyitä varten

Näyttelyhevosia ei saa lääkittää millään sisäisesti tai ulkoisesti annettavalla lääkkeellä. Poikkeuksen tähän voi myöntää vain näyttelyn virallinen eläinlääkäri tai doping-kontrollista vastaava henkilö. Näyttelyn aikana hevosta voidaan lääkittää antibiooteilla tai vastaavilla vähäisten vammojen, kuten pienten haavojen takia. Vamman hoidosta vaaditaan eläinlääkärintodistus. Mikäli vamman laatu kuitenkin voisi epäoikeudenmukaisella tavalla vaikuttaa hevosen suoritukseen näyttelyssä, hevonen voidaan näyttelyn eläinlääkärin suosituksesta poistaa näyttelystä. Vitamiinien ja kivennäisten antaminen luonnollisella tavalla (ei injektiona) on sallittua.

Hevosten käsittely

Näyttelyhevosten tulee olla sillä tavalla koulutettuja, että ne ovat käsiteltävissä. Vaarallisesti käyttäytyvä hevonen voidaan poistaa näyttelystä. Nuorilta hevosilta ei odoteta täydellisen hienostunutta käytöstä, vaan riittää että niitä pystytään turvallisesti taluttamaan useimmiten haluttuun suuntaan ja että ne voidaan mitata aiheuttamatta kohtuutonta vaaraa toimihenkilöille.

Monet hevoset - etenkin vähän käsitellyt nuoret ja hormonihöyryiset oriit - saattavat käyttäytyä odottamattomalla tavalla uudessa ympäristössä vieraiden hevosten keskellä. Tällaisessa tilanteessa on yleensä parasta varmistaa, että hevonen pysyy hallinnassa, mutta mitään suurellista koulutusnäytöstä ei näyttelyssä kannata järjestää.

Useimmat hevoset aikansa riekuttuaan rauhoittuvat, kun niiden touhuihin ei kiinnitetä suurempaa huomiota. Aggressiivisesta räimimisestä tai uhoamisesta on todennäköisesti enemmän haittaa kuin hyötyä. Huulipuristimia ja muita apuvälineitä käytetään vain, jos ne ovat turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämättömiä, ja silloinkin vain tilapäisesti esimerkiksi mittauksen aikana.

Suomen Hippoksen uusi jalostusohjesääntö ei sisällä turvallisuusmääräyksiä, mutta entiset ohjeet ovat silti edelleen voimassa: Yli 1-vuotiasta oritta esittäessä talutusliinan on oltava vähintään neljä metriä pitkä. Tämä estää mahdollisesti pystyyn hyppäävää oritta vetämästä tai lyömästä narua esittäjän kädestä ja pääsemästä irti näyttelyalueella.

FIZO:ssa ei nykyään ole ikärajaa oriin esittäjälle, mutta Hippoksen näyttelyohjeiden mukaan alle 16-vuotiaalla on oltava kirjallinen huoltajan lupa, mikäli hän esittää oritta. Olipa hevosen ikä tai sukupuoli mikä hyvänsä, esittäjällä on aina oltava kypärä päässä, myös rakennearvostelun aikana! Vaaratilanteita on nähty enemmän kuin tarpeeksi, ja kypärätön esittäjä hevosineen voidaan poistaa kehästä.

Julkisuuskuva

Viralliset näyttelyt järjestetään Ypäjällä. Siellä liikkuu näyttelyn aikaan islanninhevosväen lisäksi runsaasti muuta hevosväkeä. Meidän kaikkien yhteinen etumme on, että islanninhevosharrastuksesta jää muillekin myönteinen, iloinen mielikuva. Siksi niin hevosten käsittelyssä kuin kaikessa muussakin toiminnassa kannattaa pitää mielessä, että olemme samalla mallinukkeina "islanninhevosmarketin" näyteikkunassa.

Teksti: Minna Toivonen